

Kūrybiškumo pamoka: kūrybiškumas neturi lyties

Parengta asociacijos „Lyderė“ projekto, siekiančio mažinti stereotipinį mąstymą mokyklose. Merginos ir vaikinai turėtų laisvai rinktis studijas ir tuos karjeros kelius, kurie geriausiai atitiktų jų talentus ir įgūdžius. Tačiau švietime išlieka paplitusi lyčių nelygybė ir stereotipinis požiūris į profesijas. Stereotipais persmelkta teikiama informacija apie studijų sritis bei profesijas, įvairios mokymo priemonės ir jų turinys. Be formaliojo ugdymo turinio, didelę įtaką turi mokytojų, mokinių, tėvų išankstinės stereotipinės nuostatos apie „vyriškas“ ir „moteriškas“ profesijas. Lyčių stereotipai veikia studijų pasirinkimą. Mes siekiame savo iniciatyva parodyti, kad daugelis profesijų ir joms reikiamų įgūdžių yra lyčiai neutralūs.

Pamokos autorė: Justina Klyvienė

Trukmė: 90 minučių (2 pamokos + gali būti namų darbai)

Mokymosi tikslai

- Skatinti moksleivius proaktyviai kurti inovacijas ir naujoves.
- Skatinti empatiją kitiems žmonėms.
- Aiškintis, kaip lyčių stereotipai apie vyrų ir moterų vaidmenis ir jų socialinis suvokimas atsispindi darbo rinkoje.
- Nustatyti, kaip lyčių nelygybė darbo rinkoje kyla iš šių lyčių vaidmenų stereotipų ir jų suvokimo.

Priemonės

- Baltas popieriaus lapas.
- Arbatos maišelis.
- Vadovėliai.
- Dėžė (pasirinktinai).
- Atvira erdvė (koridorius, didelė klasė; galima užduotį atlikti ir lauke).

Užduotis

Šiandien jūs esate kūrėjai ir gavote uždavinį, kurį turite išspręsti. Jūsų užduotis skamba taip:

„Jūs kuriate žmogų, kuris gyvens 2100 m. Dėl besikeičiančios aplinkos šiam žmogui reikia visiškai naujo kūno ir gebėjimų. Sukurkite „Ateities žmogų“. Šis žmogus turi turėti naujus arba patobulintus gebėjimus ir kūną, kuris jam leistų ženkliai geriau matyti, girdėti, skraidyti ar laikyti objektus.“

Susipažinus su užduotimi arba patys moksleiviai, arba mokytojai suskirsto dalyvius į komandas. Atlikdami užduotis komandose, dalyviai mokysis išklausyti vienas kitą, bendradarbiauti bei bendrakūrystės procesą.

Siūloma nuosekli veiklos eiga

1. Paaiškinkite dalyviams, kad atliekant šią užduotį jiems reikės dirbti komandose ir kartu atlikti užduočių seką, kuri leis sugalvoti įdomius ir inovatyvius sprendimus.
2. Pasiūlykite mokiniams susikurti savo komandos identitetą, įsivardinti vaidmenis ir juos, esant galimybėms, keisti projekto eigoje, kad kiekvienas narys pabūtų tiek lyderio, tiek komandos nario pozicijose.
3. Nuosekliai įgyvendinti aprašytas užduotis ir jas kartu pristatyti mokytojams.

I užduotis: identifikuokite problemą

A. Atlikite pirminę analizę naudodami Priede nr. 1 esančią „Staying true“ kortelę ar „Google“ bei „Chat GPT“ apie tai, iš kur šie žmogaus poreikiai kyla. Kokios dažniausiai pasitaikančios to priežastys? Kokie žmogaus organai susidėvi greičiausiai? Kodėl?

B. Tapkite tyrėjais, stebėkite žmones. Pasirinkite keletą skirtingų profesijų žmonių ir juos stebėkite, ką jie stengiasi atlikti, kaip jie sąveikauja su aplinka, ką pastebėjote įdomaus, kaip jums atrodo, kokių supergebėjimų jiems reikia jau dabar arba reikės ateityje. Komandoje pasiskirstykite ir kiekvienas stenkitės stebėti kuo įvairesnius žmones, kad grupėje turėtumėte įdomių įžvalgų apie skirtingų profesijų atstovus. Kiekvienas komandos narys atlieka mažiausiai 1 stebėjimą iki kitos pamokos.

C. „Ateities žmogaus“ TOP 10! Remdamiesi savo tyrimu, žmonių stebėjimu, išvardinkite dešimt galių, papildomų savybių ar patobulinimo variantų, kurių žmogus norėtų ar kuriuos jam reikėtų turėti.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

II užduotis: idėjų generavimas ir koncepto kūrimas.

Įvardinus problemas, kurias reikia spręsti ir jas pateikus kaip 10 „Ateities žmogaus“ patobulinimo variantų, išsirinkite kelis punktus, kuriuos norite įgyvendinti. Komandoje skirkite laiko idėjų generavimui.

A. Ieškokite giliau. Susiraskite 10 lipnių ar paprastų lapelių ir ant kiekvieno iš jų užrašykite po žodį, prasidedantį raide B. Užverskite lapelius, išmaišykite ir išsitraukite kelis. Sukurkite iš išsitrauktų lapelių trumpą istoriją. Kaip užrašyta istorija siejasi su jūsų žmogaus patobulinimo idėjomis? Kaip žmogus gali būti patobulintas remiantis užrašyta istorija? Naudokite istoriją, kaip įkvėpimą idėjų generavimui. Idėjos ateina iš netikėčiausių vietų.

B. Palepinkime savo mylimiausius. Sudarykite sąrašą idėjų, kaip jūs norėtumėte palepinti savo mylimiausius (tėtį, mamą, sesę, broį, geriausius draugus). Pagalvokite, kaip šie malonūs dalykai ir patirtys galėtų atsispindėti jūsų ateities žmogaus projekte. Ar

galite juos panaudoti naujų galių ar patobulintų savybių diegimui, įgijimui, ar projekto pristatymui?

C. Dabar susisteminkite turimas komandos mintis, aptarkite, ar jos sprendžia jūsų išsikeltą problemą ir ar tikrai „Ateities žmogus“ tampa ženkliai labiau prisitaikęs prie aplinkos nei dabartinis. Jeigu yra poreikis, sugalvokite papildomų idėjų arba apjunkite kelias į vieną sprendimo konceptą.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

III užduotis: testuokite ir eksperimentuokite.

Sugalvoję daug idėjų, siekite gauti grįžtamąjį ryšį apie jas. Papasakokite idėjas draugams, mokytojams ar suaugusiems. Gavus pirmąjį grįžtamąjį ryšį, apsvastykite ir patobulinkite jas bei paverskite realybe kurdami prototipą.

Prototipas padeda žmonėms suvokti, kaip veiktų visas naujas konceptas.

A. Sukurkite žurnalo viršelį. Įsivaizduokite, kad pristatinėjate savo projektą 2100 m. Koks tai bus žurnalas? Kokia jūsų pagrindinė žinutė? Kaip atrodo jūsų patobulintas „Ateities žmogus“?

Parašykite visą istoriją, kaip projektas prasidėjo 2023–2024 m., kas vyko toliau ir kodėl 2100 m. būtent toks žmogus geriausiai gali funkcionuoti tuometinėje aplinkoje.

B. Sukurkite naujus ar patobulintus žmogaus organus, kuriuos vienas iš jūsų galėtų kitiems pademonstruoti užsidėjęs ant savęs. Naudokite paprastas priemones, tokias kaip popierių, kartoną, lipnią juostą, žirkles ir pan. Šis metodas leis žmonėms suprasti, kaip naujieji žmogaus organai atrodytų fiziškai.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

4. Pristatykite savo sukurtus inovatyvius sprendimus vieni kitiems.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

5. Aptarimas

- Kaip jautėtės kurdami komandoje?
- Kurios užduotys buvo įdomiausios? Kodėl?
- Kuris vaidmuo jums labiausiai patiko? Kaip skirstėtės darbus? Kuriose veiklose daugiausia dalyvavo vaikinai, kuriose merginos? Kaip jūs manote, kodėl?
- Ar pastebite panašių situacijų ir skirstantis darbus mokymosi procese?
- Kaip manote, ar kūrybiškumas yra įgūdis, kuris būdingas labiau vienai lyčiai nei kitai?
- Kokiose profesijose reikia daugiausiai kūrybiškumo?
- Kokius vyrų ir moterų nelygybės darbo rinkoje aspektus išryškina ši užduotis? Kokias kliūtis nustatėte?
- Kokių priemonių galima imtis šioms nelygybės apraiškoms pašalinti?

Naudingi patarimai

- Galite patys susikurti savo užduotis idėjų generavimui ir prototipų kūrimui! Pateikiamos tėra pavyzdžiai.
- Įsitikinkite, kad per aptarimą kiekvienam grupės dalyviui suteikiama proga pasisakyti. Ši užduotis gali sužadinti stiprias emocijas, tad kuo daugiau mokinių galės išreikšti jausmus, tuo logiškesnė jiems atrodys užduotis. Jeigu reikia, aptarimui skirkite daugiau laiko.
- Šios užduotys gali būti atliekamos lauke arba didelėje patalpoje, kad visi galėtų laisvai judėti ir kurti.

Priedas Nr. 1 <https://www.any-think.eu/>

Pamokos kortelės integracijai su anglų kalba:

https://drive.google.com/file/d/13mXtxW3jiJagqSSmsUM7Ggjk77vyxOyD/view?usp=share_link

Priedas Nr. 2 Pamokos papildoma informacija mokytojui

Šiame priede rasite informaciją, kuri padės jums suplanuoti išvykstamąsias pamokas.

Ši kūrybinė užduotis skirta vaikams analizuoti besikeičiančią aplinką ir pagalvoti, kokių naujų savybių, organų, ar galių mums, kaip žmonėms, gali reikėti ateityje. Ypač turint omenyje didžiules klimato anomalijas, keliones į kitas planetas, didėjančius socialinius neramumus ar DI stiprėjimą.

Paskatinkite vaikus analizuoti šias sritis ir įsivardinti, kokius pokyčius jie mato. Taip pat stebėti jau šiandien dirbančius profesionalus: gydytojus, mokytojus, mokinius, autobusų vairuotojus ir pan. Kad būtų lengviau suvokti, su kokiais sunkumais jie gali ateityje susidurti ir kokių reikia naujų patobulinimų žmogaus kūne.

Galime stebėti socialinius reiškinius: koncertus, susibūrimus, sporto varžybas ir galvoti, kokios jos bus po kelių dešimtmečių.

Pamoka gali vykti skirtingose erdvėse, stebint ir kalbantis su skirtingais specialistais.